

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 258338 23 Рев
Бања Лука, 1.11.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горјане Попадић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р.С. из Б., кога заступају Р.Д. и Т.Д.- Ч., адвокати Заједничке адвокатске канцеларије Д., Б.Л. и Б.С. из Б.Л., кога заступа С.М.-Б., адвокат из Б.Л., против тужене Д.А. из Б.Л., коју заступа Д.С., адвокат из Б.Л., ради раскида уговора о доживотном издржавању, вриједност спора 48.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља Б.С. против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 258338 22 Гж од 6.2.2023. године, на сједници одржаној 1.11.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 258338 19 П 2 од 11.7.2022. године, која је исправљена рјешењем истог суда број 71 0 П 258338 19 П 2 од 28.7.2022. године, одбијен је захтјев тужитеља да се раскине уговор о доживотном издржавању број ОПУ... закључен код нотара Љ.М. 21.12.2012. године између С.С., као примаоца издржавања и Д.А., као даваоца издржавања, чији предмет чине непокретности у Улици ..., означене као к.ч. број 177/63, уписане у зк.ул. број 8211 к.о. СП Б.Л., што по новом премјеру одговара непокретностима к.ч. број 526 и 527 к.о. Б.Л. 4, као сувласништво и супосјед С.С. са ½ дијела, што би тужена била дужна признати и трпјети да се С.С. упише у земљишно књижне евиденције као сувласник и супосједник истих са ½ дијела, те је одбијен и захтјев за накнаду трошкова поступка и обавезани су тужитељи да туженој накнаде трошкове поступка у износу од 7.970,00 КМ са законским затезним каматама од пресуђења до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 258338 22 Гж од 6.2.2023. године, жалбе тужитеља су одбијене и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ Б.С. (даље: друготужитељ) ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и због прекорачења тужбеног захтјева учињено пред другостепеним судом и предлаже да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев или укине и предмет врати другом вијећу другостепеног суда на поновно суђење уз накнаду трошкова цјелокупног поступка и трошкова састава ревизије у износу од 1.125,00 КМ.

Тужена у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељи захтјевом у тужби траже да се раскине уговор о доживотном издржавању закључен између С.С., као примаоца издржавања и Д.А. као даваоца издржавања који је закључен код нотара Љ.М. 21.12.2012. године под бројем ОПУ-...

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд ја на основу проведених доказа утврдио: да су С.С., као прималац издржавања и Д.А. (која је њена унука, а кћерка тужитеља Р.С.), као давалац издржавања дана 21.12.2012. године закључиле уговор о доживотном издржавању код нотара Љ.М. број ОПУ-...; да се тим уговором тужена обавезала да ће примаоцу издржавања пружати константну помоћ и његу, нарочито водити бригу око здравствене његе и лијекова и да ће обезбиједи новчана средства за текуће егзистенцијалне потребе примаоца издржавања и да је прималац издржавања у уговору навела да је обезбиједила новчана средства за трошкове своје сахране, а да прималац издржавања оставља након смрти даваоцу издржавања свој сувласнички и сукориснички дио од $\frac{1}{2}$ дијела непокретности к.ч. број 177/63 у земљишнокњижном тијелу 1. означене као кућиште и двориште површине 491 м², а у земљишнокњижном тијелу 2. уписана кућа без земљишта на парцели к.ч. број 177/63 и 2 зграде у Улици ..., кућиште са двориштем уписане у зк.ул. број 8211 к.о. СП Б.Л., која по новом премјеру одговара парцелама к.ч. број 526 и 527, уписане у п.л. број 1502/2, ближе означене у тачки I предметног уговора, те да није уговорена обавеза заједнице живота између примаоца и даваоца издржавања; да су С.С., као прималац издржавања и тужитељ Б.С. (који је њен син, а стриц тужене), као давалац издржавања закључили уговор о доживотном издржавању код нотара Љ.М. број ОПУ-... од 4.4.2014. године, којим се давалац издржавања обавезао да ће примаоцу издржавања пружати константну помоћ, услуге и његу, нарочито да води бригу око здравствене његе и лијекова и да обезбјеђује новчана средства за текуће егзистенцијалне потребе примаоца издржавања, да ће доживотно издржавати примаоца издржавања, те је након смрти о свом трошку сахранити по вјерским и мјесним обичајима, а да се прималац издржавања обавезала да даваоцу издржавања остави у својину непокретности уписане у п.л. број 574/1 к.о. Ш.; да су услуге, помоћ и бригу покојној С.С. пружали како тужена, тако и друготужитељ, свако ради испуњења својих уговорних обавеза према примаоцу издржавања, које су преузели наведеним уговорима о доживотном издржавању; да је вјештак медицинске струке др Н.З.Р. нашла, да је покојна С.С. слободно изразила вољу да приступи на мјесто давања пуномоћја од 4.4.2017. године (у Градској управи Града Б.Л.), али да се не може са сигурношћу утврдити да ли се у моменту потписивања тог документа „десио мождани удар“ или је евентуално до тога дошло исти дан након давања пуномоћја друготужитељу за покретање поступка против тужене за раскид предметног уговора и за предузимање осталих радњи пред Управом, Министарством и Пореском управом, док је у погледу давања пуномоћја од 1.10.2017. године Ј.Ј. адвокату из Б.Л. (које се односи на предметну парницу), с обзиром на њено здравствено стање и на посљедице истог, изразила сумњу у њену способност у расуђивању у вријеме потписивања истог.

Полазећи од предмета побијаног уговора о доживотном издржавању – од онога што је тим уговором уговорено као обавеза тужене, као даваоца издржавања, првостепени суд је закључио, да је тужена своје обавезе из уговора ипак извршавала, а да чињеница да је и друготужитељ водио бригу око издржавања своје мајке, као и тужена,

сама по себи не даје основа за раскид наведеног уговора, посебно када се има у виду да је друготужитељ имао обавезу око издржавања своје мајке не само по основу уговора о доживотном издржавању, којим се на то обавезао, него и законску обавезу да води бригу о болесној мајци. Стога је, имајући у виду да дјелимичан изостанак извршавања одређених обавеза или нека одступања од оног што је уговорено, која не дирају у суштину обавезе даваоца издржавања, не представља довољан разлог да се предметни уговор раскине, јер је за раскид уговора о доживотном издржавању потребно да се обавеза не извршава у цијелости, што у конкретном случају није доказано ни утврђено, тужбени захтјев одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је жалбене наводе који су од одлучног значаја, па је жалбе тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионим наводима друготужитеља није доведена у озбиљну сумњу.

Уговор о доживотном издржавању који предвиђа одредба члана 139. став 1. Закона о насљеђивању („Службени гласник Републике Српске“, број 1/09 до 82/19, даље: ЗН), је уговор којим се један уговарач обавезује да издржава другог уговарача или неко треће лице, у коме други уговарач изјављује да му оставља сву имовину или један њен дио у насљеђе. То је уговор о отуђивању уз накнаду цијеле или дијела имовине која припада примаоцу издржавања у вријеме закључења уговора, чија се предаја даваоцу издржавања одгађа до смрти примаоца издржавања.

Према чињеничном утврђењу нижестепених судова, помоћ, пружање услуга и бригу око примаоца издржавања водили су друготужитељ и тужена, као даваоци издржавања, свако од њих по основу уговора о доживотном издржавању које су закључили са примаоцем издржавања. Тужена је тај уговор закључила 21.12.2012. године, а друготужитељ је према стању списка у овом предмету, уговор закључио 4.4.2014. године. Сам друготужитељ је у свом исказу приликом саслушања у својству парничне странке потврдио, да му се мајка никада није жалила у односу на тужену у погледу њеног испуњавања обавеза које се односе на давање издржавања, све до 2017. године. Дакле, чињенични наводи тужбе, на којима се заснива тужбени захтјев за раскид предметног уговора, због неиспуњења уговорне обавезе од стране тужене, су противрјечни исказу друготужитеља, у погледу ових одлучних чињеница. С тим у вези, ваља рећи да се друготужитељ није изјаснио када (у ком периоду) је 2017. године, то незадовољство покојна С.С. изразила у односу на тужену, с обзиром да је према налазу поменутог вјештака именована боравила на Клиници за неурологију од 4.4.2017. године до 18.4.2017. године под дијагнозом „инфаркт мозга“..., те се у психичком статусу наводи „да је свјесна и уредно оријентисана“, а да вјештак изражава сумњу у њену способност за расуђивање у вријеме давања наведеног пуномоћја од 1.10.2017. године. Међутим, и под условом да је мајка друготужитеља изразила незадовољство према туженој (што током поступка није доказано), имајући у виду све напријед наведено, ни у том случају, не би био остварен разлог за раскид предметног уговора. На овакав закључак овога суда упућује и околност, да су бројни свјedoци потврдили да је тужена испуњавала обавезе према примаоцу издржавања, којима су те одлучне чињенице познате из непосредног сазнања и опажања, с обзиром на мјесто становања свјedoка и уговорних страна из побијаног уговора, које доказе су правилно оцијенили нижестепени судови и о одлучним чињеницама дали довољне, аргументоване и ваљане разлоге, које

као правилне прихвата и овај суд. Из наведених разлога ревизиони наводи да тужена уговорне обавезе није испуњавала од потписивања наведеног уговора па до смрти покојне С.С., указују се неоснованим.

Према одредби члана 142. став 3. ЗН, свака уговорна страна може тражити раскид уговора ако друга страна не извршава своје обавезе. Цитирану законску одредбу ваља схватити на начин, да повремено неиспуњавање обавезе из уговора и кроз краће вријеме, при чему у таквом поступању уговорне стране нема намјере да се обавеза не извршава, нема значење неизвршавања уговора. Према томе, неизвршавање уговорне обавезе је такво понашање даваоца издржавања, којим се једнострано ускраћује давање дужног издржавања, а раскидни разлог није остварен ако неизвршавање обавеза из уговора нема карактер свјесног избјегавања вршења преузетих обавеза с намјером ослобађања од извршавања истих.

У конкретном случају тужена се обавезала водити бригу око здравствене њега примаоца издржавања и лијекова и обезбиједити новчана средства за текуће егзистенцијалне потребе примаоца издржавања (што по природи ствари подразумијева осигурање хране, одржавање стана и личне хигијене примаоца издржавања, загријавање просторија, што је могуће само ако уговорне стране станују у близини, као што је овдје случај), што тужена није ни морала редовно, лично чинити него је могла повјерити и својој мајци, као што је то она у одређеним ситуацијама и чинила, посебно када се има у виду да су прималац и давалац издржавања становали у истом дворишту, као и њихови родбински односи и узајамно повјерење.

Чињеница да је и друготужитељ (који је редовно долазио ради давања инсулина својој мајци, што није ни била обавеза тужене по уговору), водио рачуна о мајци не може се квалификовати неиспуњењем уговорне обавезе од стране тужене, како тужитељ то током поступка, а и у ревизији настоји представити, него испуњавањем његове уговорне обавезе из основа уговора о доживотном издржавању закљученог са мајком. Тужена је испуњавала своје обавезе из уговора, што је потврдио и сам друготужитељ, о чему је напријед било говора, тако да су обоје њих испуњавали свако своје обавезе из уговора закључених са примаоцем издржавања, а осим тога друготужитељ је имао и законску и природну обавезу да то чини, како су правилно судили и нижестепени судови. Без значаја за одлуку у овом спору је чињеница да је помоћ у издржавању примаоца издржавања пружала мајка тужене кад она није била у могућности то учинити, чиме је примаоцу издржавања од стране тужене пружана константна њега и помоћ.

Из наведених разлога се не могу прихватити основаним ревизиони наводи друготужитеља да су услед неизвршења уговорне обавезе од стране тужене испуњени услови из напријед наведене законске одредбе за раскид предметног уговора.

Из стања списка у овом предмету произлази, да је друготужитељу током поступка омогућено да износи чињенице и предлаже и изводи доказе једнако као и туженој и да су нижестепене пресуде засноване на утврђеном чињеничном стању и правилној примјени материјалног права, па не стоје наводи ревизије да се другостепени суд незаконито ставио на страну тужене и да су друготужитељу оваквим исходом спора ускраћена основна законска права и право на имовину.

Околност да је предмет побијаног уговора предметни стан а не викендица у Ш., није „идеја“ тужене, како се у ревизији неосновано наводи, него воља покојне С.С., чија

је намјера очигледно била да право својине на викендици пренесе (по основу уговора о доживотном издржавању) на друготужитеља, а предметни стан на тужену (кћерку њеног другог сина) и да се на тај начин обезбиједи у старости и евентуалној болести.

С обзиром на животну доб и здравствено стање, примаоцу издржавања је потребна свакодневна нега, помоћ и брига, што је општепозната чињеница, које јој је пружала тужена, а потреба за кориштење возила по природи ствари није свакодневна и тужена је исто могла обезбиједити након што се удала, а околност да је друготужитељ по потреби возио мајку код љекара, не може се приписати неиспуњењу уговорне обавезе од стране тужене, како се у ревизији тврди, него у испуњење његове уговорне обавезе.

Нису тачни ревизиони наводи да је према уговору о доживотном издржавању прималац издржавања новчана средства за трошкове сахране оставила код тужене и да је доказ за то – предметни уговор, јер то није уговорна обавеза тужене него друготужитеља, што је и сам друготужитељ потврдио у свом исказу приликом саслушања у својству парничне странке.

Остали наводи ревизије своде се на понављање чињеница које су изнесене током поступка и сопствене оцјене проведених доказа које су, супротно ревизионим наводима, нижестепени судови оцијенили на начин прописан одредбом члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и о чему су дали довољне и аргументоване разлоге засноване на утврђеном чињеничном стању и на правилној примјени материјалног права, па се указује беспотребним понављање већ датих разлога у том правцу.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић